

نامگذاری گشایش‌های شطرنج

داستان‌های جالب و شگفت‌انگیز درباره چند حرکت اول

ناتان رُز
برگردان: نیما فرخی

CHESS OPENING NAMES

The Fascinating and Entertaining
History Behind the First Few Moves

CHESS OPENING NAMES

شطرنج مردم را دیوانه نمی کند، بلکه ذهنِ مغشوش مردم دیوانه را آرام می کند.

بیل هارستون

بسیاری از شما که شطرنج بازی می کنید نام گشايش هارامی داید. اما داستان های جالب و شگفت انگیز و حتی باور نکردنی، درباره چند حرکت اول به تازگی توسط نویسنده جوان نیوزلندی «ناتان رُز» در کتابی که در دست دارید روایت شده اند.

داستان های واقعی از آدم های معمولی، آدم های نابغه و آدم های دیوانه، انسان هایی که شطرنج را در اوچ شهرت رها کردند و به دنبال حرفه دیگری رفته اند و آنها بی کار و زندگی خود را رها می کنند تا شطرنج بازی کنند. این کتاب شما را به سرتاسر دنیا می برد و حرف ها و ناگفته های برخی شطرنج بازان را باز گو می کند که تا کنون نشنیده اید.

انتشارات شbahenگ

www.shabahangbook.com

ISBN 978-600-130-210-7

9 786001 302107

نامگذاری گشايش هاي شطرنج

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

■ سرشناسه: رز، ناتان، ۱۹۸۶ - م. ■ عنوان و نام پدیدآورنده:
نامگذاری گشایش‌های شطرنج: داستان‌های جالب و شگفت‌انگیز درباره چند حرکت
اول / ناتان رز؛ مترجم نیما فرجی. ■ مشخصات نشر: تهران، شباهنگ، ۱۳۹۸.

■ مشخصات ظاهری: ۱۷۶ ص. ■ وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

ISBN: 978-600-130-210-7

■ یادداشت: عنوان اصلی:

Chess Opening Names: The Fascinating and Entertaining History
Behind the First Few Moves.

■ موضوع: شطرنج -- شروع بازی ■ موضوع: موضوع: Chess -- Openings
موضوع: شطرنج‌جباران ■ موضوع: Chess Players ■ شناسه افزوده: فرجی،
نیما، ۱۳۵۴ - مترجم ■ رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۸ ۲/۴ ر/۲/۱۴۵۰ GV
رده‌بندی دیوی: ۷۹۴/۱۲۲ ■ شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۹۱۵۵۰

نامگذاری گلشایش‌های شطرنج

داستان‌های جالب و شکفت‌انگیز درباره چند حرکت اول

ناتان رُز

برگردان: نیما فرحي

انتشارات شاهروز

با تشکر ویژه از
استاد حمید صاحب‌نظر
احسان محمد اسماعیل

نامگذاری گشایش‌های شطرنج
داستان‌های جالب و شگفت‌انگیز
فروشگاه تخصصی
درباره چند حرکت اول

ناقان رَزَ

برگردان نیما فرحي

صفحه‌آرایی: شهرام فرجی ، لیتوگرافی: فروز ، چاپ و صحافی: پارمیدا
چاپ یکم: ۱۳۹۸ ، شمارگان: ۱۰۰۰
شابک: ۹۷۸-۰-۲۱۰-۱۳۰-۶۰۰

حق چاپ و نشر محفوظ است.

انتشارات شباھتگ

مرکز پخش خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری، پلاک ۶۵
تلفن ۰۶-۶۶۹۶۴۲۳۵ فاکس ۶۶۴۱۴۷۵۴

فروشگاه ۱ خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، پلاک ۱۱۹۲
تلفن ۰۶۴۹۱۰۹۸

فروشگاه ۲ خیابان انقلاب، خیابان فروردین، ساختمان ناشران، پلاک ۲۷۳
تلفن ۰۱۰-۶۶۹۵۳۶۰۹ فاکس ۶۶۴۱۳۱۷۵

فهرست

پیشگفتاری از استاد بزرگ سیمون ویلیامز

مقدمه

۷	
۱۱	روی لوپز
۱۵	دفاع فیلیدور
۱۸	گامبی اوانس
۲۲	دفاع پتروف
۲۵	گامبی شلیمان - جانیش
۲۸	ضد گامبی فالکبیر
۳۱	گامبی استانتون
۳۴	گشايش اندرسن
۳۸	دفاع مورفی
۴۱	دفاع کاروکان
۴۵	گشايش برد
۴۷	فروشگاه تخصصی شطرنج
۵۰	شاخه ویناور
۵۲	ضد گامبی آلبین
۵۵	شاخه اشتاینیتز
۵۸	دفاع چیگورین
۶۱	گشايش آلاپین
۶۴	خیمه مارُزی
۶۷	دفاع تاراش
۷۱	دفاع مارشال
۷۴	شاخه روین اشتاین
۷۷	دفاع آلخین
۸۲	دفاع گرونفلد
۸۴	گشايش رتی
۸۷	دفاع نیمز و ویچ
۹۰	شاخه نایدورف
۹۳	دفاع پیرک

۴۶	حمله توره
۴۷	حمله گرب
۴۸	گشایش لارسن
۴۹	گامبی ینکو
۵۰	دفاع فیشر
۵۱	مکان‌ها
۵۲	گشایش انگلیسی
۵۳	گشایش اسکاتلندی
۵۴	دفاع فرانسوی
۵۵	دفاع هلندی
۵۶	گامبی داتمارکی
۵۷	دفاع هندی
۵۸	دفاع اسکاندیناوی
۵۹	دفاع سیسلی
۶۰	گشایش کاتالان
۶۱	گشایش بالتیک
۶۲	دفاع اسلاو
۶۳	فروشگاه تخصصی شطرنج
۶۴	سیتم لندن
۶۵	گشایش پاریس
۶۶	دفاع برلین
۶۷	بازی وینی
۶۸	گامبی بوداپست
۶۹	شاخه لینینگراد
۷۰	شاخه شوینینگن
۷۱	دانستان‌ها
۷۲	شاخه اژدها (در آگون)
۷۳	زتوکو پیانو
۷۴	دفاع بنونی
۷۵	حمله گرند پری
۷۶	گشایش اورانگوتان
۷۷	شاخه توالت
۷۸	حمله جگر سرخ‌شده
۷۹	حرف آخر نویسنده

پیش گفتاری از استاد بزرگ سیمون ویلیامز^۱

زن عصیانی است.

چند وقت بود که شوهر در اتاق کارش در منزل، خود را زندانی کرده بود. یک شب او پاورچین به سمت در اتاق می‌رود و مکالمه تلفنی مرموزی را می‌شنود: «تعطیلات آخر هفته گذشته اسلاؤ رو امتحان کردم ولی چندان جذاب نبود دفعه بعد یه اسکاندیناویایی رو امتحان می‌کنم! آره ... ملکه ۵۵ رو می‌گیره احتمالاً این طوری ادامه می‌دم...».

این حرف‌ها برای همسر مرد نامفهوم و عجیب است. شوهرش چه رازی را از او پنهان می‌کند؟ زن بی‌نهایت مشکوک می‌شود چون شوهرش خیلی خود را در اتاق حبس می‌کند، شب‌ها دیر به خانه می‌آید و مضطرب به نظر می‌رسد و پشت‌سر هم آخر هفته‌ها به «مسافرت کاری» می‌رود در حالی که تلفن همراهش ساعت‌ها خاموش است.

دیگر کافیست. زن تمہیدات لازم را برای تعقیب و زیرنظر گرفتن شوهرش فراهم می‌آورد تا یک‌بار و برای همیشه مچ او را بگیرد. او متوجه می‌شود شوهرش به‌طور منظم به هتلی در حد متوسط در شهری دور افتاده می‌رود. او به این نتیجه می‌رسد که زمان آن رسیده که با بزرگ‌ترین ترسش روبرو شود. به محض این‌که شوهرش عازم یکی دیگر از «سفرهای کاری» خود بود که از جمعه تا یکشنبه طول می‌کشد، او با استفاده از تاریکی شب مخفیانه شوهرش را تعقیب می‌کند. با ورود به هتل شوهرش را می‌بیند که روی میز خم شده و غرق در تمرکز است و با ناباوری می‌گوید: «از اونی که فکر می‌کردم بدتره! به

۱. کلمات و اصطلاحات و وقایعی که محتاج به شرح و تفسیر بود با اعداد در متن مشخص و با همان شماره در پاورقی توضیح داده شده است. مترجم

شطرنج معتاد شده!»

اگرچه ماجراهی فوق یک داستان است اما ماجراهی که روایت می‌کند برای شطرنج‌جیازان و همسران غیر شطرنج‌جیازشان ناآشنا نیست. کسانی که با بازی شطرنج آشنا نیستند، با شنیدن زیان و اصطلاحات پیچیده‌ای که شطرنج‌جیازان به کار می‌برند گیج می‌شوند. «حمله جگر سرخ شده» بیشتر شبیه اسم یک فیلم ترسناک است. جمله‌ای مثل «دیدم گرفتاره خیمه مارُزی^۱ شدم» برای مبتدیان و نوآموزان عجیب است اما برای بازیکنانی که از درجه مبتدی بالاتر رفته‌اند به کار بردن چنین جملاتی عادی می‌شود. شطرنج‌جیازان با به کار بردن واژه‌های تخصصی، حس می‌کنند بخشی از یک اجتماع سری هستند. این امر موانع متدال در زیان را کنار می‌زند و بازیکنان را در سراسر جهان با هم متعدد می‌کند فارغ از این که زیان مادری آنها چه باشد. بسیاری از این نام‌ها و اصطلاحات خاص در مبحثی که یکی از دغدغه‌های همیشگی شطرنج‌جیازان است، یعنی در «ثوری گشایش» به چشم می‌خورد.

این اولین کتابی نیست که درباره گشایش‌ها یا شروع بازی شطرنج نوشته می‌شود و آخرین آنها هم نخواهد بود. در حقیقت مقاله‌ها و کتاب‌های شطرنج کاملاً تحت سلطه و تأثیر مبحث شروع بازی هستند، سالانه صدها کتاب و تعداد بی‌شماری مقاله و دیاگرام فقط در مورد یک شاخه (واریانت) از یک گشایش منتشر می‌شود!

یادگیری و شناخت همه شاخه‌ها در تمام گشایش‌ها غیرممکن است، بعد از تنها ۵ حرکت، شاخه‌ها و ادامه‌های ممکن بیشتر از دانه‌های شن کنار دریا است. اما، هنگام مطالعه و آماده‌سازی، این موضوع که تمام این اسامی از کجا آمده، باید شطرنج‌جیازان را متعجب کرده باشد؟ آیا «دفاع آلخین» بی‌دلیل دفاع آلخین نامیده می‌شود؟ آیا «ژئوکو پیانو»^۲ یک آلت موسیقی کلاسیک است؟ آیا برگزارکنندگان مسابقات اتوموبیل‌رانی فرمول یک^۳ حامی مالی و بانی حمله «گراند پری»^۴ هستند؟

1. Maróczy Bind

2. Giuoco Piano

3. Formula 1: فرمول یک نام نوعی از اتوموبیل است که بیشتر برای مسابقه به کار می‌رود. همچنین به بعضی مسابقات اتوموبیل‌رانی جایزه بزرگ (Grand Prix) نیز گفته می‌شود.

4. Grand Prix Attack

کتابی که در دست دارید به تمام این سوالات پاسخ می‌دهد و نگاهی تازه و بی‌همتا از منظر اطلاع‌رسانی و تاریخی به گشایش‌های شطرنج است که هم مناسب علاقمندان و هم مناسب کسانی است که شطرنج‌جبار نیستند. به جای سر بردن حوصله خواننده با تجزیه تحلیل‌های عمیق تکنیکی، «ناتان رز»^۱ با معرفی شخصیت‌های جالب و شگفت‌انگیز و مکان‌ها و داستان‌های نهفته در ورای این ابداعات و سیر تکاملی، هدفش توضیح و تشریح منشأ و خاستگاه نامگذاری خیلی از گشایش‌ها و شاخه‌های متداول است. همه این داستان‌ها به گونه‌ای شیوه، مرتبط و مهم‌تر از همه سرگرم‌کننده روایت شده‌اند. هرچه باشد، هدف اصلی بازی، سرگرم‌شدن است!

من مطمئنم همه خوانندگان، از نوپا تا باتجربه و از پیر تا جوان از این بررسی اجمالی در مورد نامگذاری گشایش‌های شطرنج لذت خواهند برد.

بر کسی پوشیده نیست که من، به خاطر مطالعات شبانه کتاب‌های مربوط به تاکتیک بازی، از یک شطرنج‌جبار سطح باشگاهی به درجه استادی رسیدم و اگر این کتاب قبل‌اً چاپ شده بود مطمئنم در سطرهای اول فهرست کتاب‌هایی بود که باید می‌خواندم!

حرف من این است که چه نوآموز هستید و چه استادبزرگ مسلطی باشید (استادبزرگی که حالا قدری از رمق افتاده و دلسُرده شده) می‌خواهم به شما یادآوری کنم که شطرنج بازی شگفت‌انگیزی است که می‌تواند زندگی شما را به شیوه‌های بسیاری غنا ببخشد. به واسطه شطرنج در دنیا سفر کردم و با افراد دیگری که با من هم فکر بودند آشنا شدم و بازی کردم. در طول زندگی شطرنجی‌ام شانس این را داشتم که با برخی شخصیت‌های جالب جامعه آشنا شوم، با آدم‌های ناجور، آدم‌های عجیب و غریب، آدم‌های خودشیفته و مغورو، جوانان تازه به دوران رسیده و نابغه‌های دیوانه. همه آنها را حشره شطرنج^۲ نیش زده بود و وقتی حشره شطرنج شما را نیش بزند شفایی ندارد!

زیبایی شطرنج در این است که می‌تواند آن چیزی باشد، که شما می‌خواهید. شطرنج از زبان، سن، نژاد، مذهب، سیاست، جنسیت و اوضاع اقتصادی اجتماعی فراتر می‌رود. تحت هر شرایطی، هر کس می‌تواند از یک مبارزه جانانه تا سرحد

1. Nathan Rose - نویسنده کتاب

2. Chess Bug

۱۰ | نامگذاری گشایش‌های شطرنج

مرگ روی صفحه شطرنج لذت ببرد. داشتن یک حرقه خلاق مهیم است، چه ساختن آهنگ باشد، چه تصاویر چشم‌نواز یک گالری هتری و یا دوختن کلاه‌های کوچک برای گربه‌ها!
هنر من به صفحه‌ای که ۶۴ خانه دارد مربوط می‌شود و لذتی بی‌حد و اندازه به زندگی من عطا کرده است.

نوشته‌ام را با جمله‌ای از بیل هارتستون^۱ به پایان می‌برم «شطرنج مردم را دیوانه نمی‌کند بلکه ذهن مغشوش مردم دیوانه را آرام می‌کند»^۲.

استاد بزرگ سیمون ویلیامز^۳

-
1. Bill Hartston
  2. Chess doesn't drive people mad, it keeps mad people sane.
  3. Grandmaster Simon Williams

مقدمه

چرا مردم شترنج بازی می‌کنند؟

پیش از این، نظریه‌های بسیاری به منظور تشریح محبوبیت شترنج، محبوبیتی که از دیرباز تاکنون ادامه داشته، مطرح شده است، اما من یک تئوری ساده دارم، انسان‌ها دوست دارند به یکدیگر ثابت کنند که چه قدر باهوش هستند. برنده شدن در بازی شترنج یکی از راه‌هایی است که برتری خود را به دیگران ثابت کنید اما قطعاً شترنج فراتر از یک «راه» است. برای مثال داشتن اطلاعات جامع در مورد تاریخ بسیار مؤثر است. تصور کنید به صندلی خود تکیه زده‌اید و به حریف خود می‌گویید وسوسه شده بودید که در برابر «روی لوپز» او «دفاع برلین» را بازی کنید اما در عوض تصمیم گرفتید «دفاع مورفی» را بازی کنید. بعد می‌توانید به طور تصادفی از او بپرسید «حتماً می‌دونی چرا این گشایش‌ها رو به این نام‌ها اسم گذاری کردن مگه نه؟». بعد می‌توانید برای حریف غیرمطلع خود همه تاریخچه را شرح دهید و تحسین آمیخته با حسادت او را جلب کنید. با این کار، حتی اگر حریف شما را روی صفحه شترنج شکست دهد، شما هنوز از نظر سطح دانش، دست بالا را دارید.

داستان‌ها و ماجراهای‌های نهفته در پشت نامگذاری گشایش‌ها، به اندازه خود حرکات، شناخته شده نیستند که البته جای افسوس دارد. منشاء و خاستگاه این نام‌ها تا حد زیادی با تاریخ جهان، با داستان‌های جذاب زندگی استادان بزرگ گذشته و مسابقات سرنوشت‌ساز که شترنج را در طی قرن‌ها شکل داده، درهم آمیخته‌اند. می‌خواهیم این داستان‌های شگفت‌انگیز و سرگرم‌کننده را برایتان بفریف کنیم. این کتاب کاری در جهت بهبود سطح و توان بازی شما انجام نمی‌دهد. اگر به دنبال راهنمای جامع و کامل در مورد شروع بازی هستید انتخاب شما باید از بین هزاران جلد کتاب قطور، مجله و کتاب راهنمای موجود در زمینه

مذکور انجام شود. بگذارید روراست بگوییم، برای کسانی که تغییر شطرنج بازی می‌کنند (و در واقع برای خیلی از شطرنج‌جیازان سطح باشگاهی)، بیشتر کتاب‌های شطرنج دیگر خسته‌کننده و کسالت‌آور هستند. یادگیری گشایش‌های شطرنج به خصوص به خاطر سپردن شاخه‌ها کار مشقت‌بار و پر زحمتی است، این پیاده را به این خانه حرکت می‌دهم، بعد اگر حریف پیاده را به آن خانه برد اسب را به این خانه حرکت می‌دهم اما اگر حریف فیلش را حرکت داد من وزیر را حرکت می‌دهم. این موضوع صدھا صفحه تکرار می‌شود و شما اشتیاق خود به مطالعه کتاب را از دست می‌دهید. حتی ممکن است به طور غمانگیزی کلاً علاقه خود به شطرنج را از دست بدھید. حتی اگر کمر همت ببندید و با هر مشقتی که هست کتاب را تمام کنید، احتمال دارد وقتی با یک حریف واقعی پای میز شستید حرکات را فراموش کنید – کتابی هم در کار نیست که به آن مراجعه کنید – یا از این بدتر، ممکن است حریف حرکتی کند که کتابی که خوانده بودید، حتی اشاره‌ای هم به آن نکرده باشد. مطالعه گشایش‌ها به شیوه گفته شده، برای کسانی که می‌خواهند در شطرنج به ردھای بالا برسند احتساب تا پذیر است اما برای بقیه ما، شطرنج بیشتر یک سرگرمی است.

+ ACHIMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج
هدف از سرگرمی؛ لذت بردن است نه تحمل مشقت.

این کتاب چیزی مهم‌تر از بهتر بازی کردن را مدنظر دارد، می‌خواهد بگوید چه طور قدر بازی را بیشتر بدانیم. ورزش بدون شناختن بازیکنان و تاریخچه و مسابقات بی‌معناست. اگر از نظر احساسی نتیجه بازی برایمان مهم نباشد انگار یک عدد بالباس‌های رنگی این طرف و آن طرف می‌دوند و به توب لگد می‌زنند برای افزایش میل و اشتیاق باید از داستان و ماجراهای پشت بازی مطلع باشیم و بفهمیم چرا اهمیت دارند. و به همین دلیل با اطلاع از گذشته شطرنج، خیلی بیشتر از آن لذت خواهید برد. لذت بردن از بازی دقیقاً همان چیزی است که این کتاب در مورد آن به شما کمک خواهد کرد. این کتاب شما را به هزار تویی می‌کشاند و باعث می‌شود افکارتان در مورد برخی چیزها کاملاً تغییر کند. علاوه بر این، گهگاهی انتظار مطالب خنده‌آور و مضحك را هم داشته باشید بسیاری از مردم شطرنج را خیلی جدی می‌گیرند بنابراین کمی شوخی ضرر ندارد.

ابتداء ضروری است تأکید کنیم این کتاب در درجه اول روی اسمی، زندگی و شخصی که افراد در آن می‌زیستندند، به مکان‌ها و یا داستانی که در پشت هر نامگذاری وجود دارد تمرکز می‌نماید. بعضی اسمی در شاخه‌های مختلف دیده می‌شوند. مثلاً «واریانت یا شاخه اشتاینیتز» در روی لوپز، دفاع کاروکان، دفاع سیسیلی، شروع اسکاتلندي، بازی وینی و دفاع فرانسوی. اگر در گشاپش‌ها یا شاخه‌ها یک اسم تکراری وجود داشته باشد از این‌که هر بار به صورت جداگانه توضیح داده شود خودداری شده است. اگر داستان برای هر شاخه (واریانت) دوباره تعریف شود موضوع تکراری می‌شود. بنابراین در این کتاب یکی از شاخه‌ها برای تشریح و تعریف داستان نامگذاری آن انتخاب شده است.

همچنین باید متذکر شوم که این کتاب، دائرةالمعارفی درباره گشاپش‌ها و یا شاخه‌ها نیست. این کتاب، در واقع کتابی سبک است و هدف این بوده که مطالعه آن، آسان باشد آن‌هم در شرایطی که می‌بایست از بین هزاران گشاپشی که دارای اسم بودند گزینش انجام می‌شد که البته همه آنها هم قابل جمع‌آوری و ارائه نبودند. روشن است که بعضی می‌توانستند شامل این لیست باشند، آن‌هایی که مبهم بودند به سادگی کنار گذاشته شدند، اما بعضی روی مرز «بودن» یا «نبودن» واقع شده بودند. در نتیجه بعضی اسمی انتخاب شدند و بعضی ناگزیر حذف شدند. معیار کلی که در نظر گرفتم این بود که ببینم آیا این احتمال وجود دارد که یک شطرنجباز باشگاهی در حد متوسط یا کسی که تفتی شطرنج بازی می‌کند این داستان را شنیده باشد. گشاپش‌هایی که اغلب از یک یا دو حرکت تشکیل شده بودند (حتی اگر در یک بازی واقعی به تدریت بازی می‌شدند)، برای ورود در لیست حائز شرایط شدند، اما شاخه‌های طولانی‌تر در صورتی وارد نیستند که به اندازه کافی مهم بوده باشند. من در تمام موارد نشان دادن ۵ حرکت از بازی را رعایت کردم به جز یک مورد. نتیجه کار، به نظر من، کتابی است که ام گشاپش‌ها و شاخه‌های اصلی و همچنین آن‌هایی که عجیب و غریب و کمتر رایج هستند را در بر می‌گیرد. در ضمن از چند گشاپش چشم‌پوشی کردم به این دلیل که منشأ نامگذاری آنها از اسم‌شان واضح بود مانند «گامبی وزیر» چون به این خاطر به این اسم نامگذاری شده که یک گامبی (یا قربانی) در جناح وزیر

است (و «گامبی شاه» که یک قربانی در جناح شاه است). همین طور «بازی چهار اسب» که در آن هردو بازیکن اسب‌های خود را حرکت می‌دهند و در شروع بازی هر چهار اسب خانه‌های خود را ترک می‌کنند. «گشایش فیل» که شامل فیلی است که توسط مهره سفید در حرکت دوم حرکت داده می‌شود. در واقع در مورد نامگذاری چنین گشایش‌هایی، چیز بیشتری برای گفتن وجود ندارد. با این مقدمه، بباید ماجراجویی خود را با گذر از میان افراد عجیب و غریب، مکان‌های مسحور کننده و داستان‌های جالب، که نام خود را به چند حرکت اول شروع بازی شطرنج بخشدیده‌اند آغاز کنیم.

گشایش‌هایی که به نام افراد و شخصیت‌ها نامگذاری شده است

شطرنج‌بازانی که در این فصل از آنها نامبرده شده، نمونه‌ای هستند از پروفسورها، روحانیون، افراد مست، آدم‌های رفیاپرداز و انسان‌های خودشیفته و شما در مورد اعمال ارزشمند آنان که موجب شد نامشان روی یک شروع بازی یا شاخه جاودانه شود و همچنین در مورد کل زندگی آنها مطالبی را خواهید خواند. امکان دارد خواننده متوجه شود که در مورد برخی اشخاص بسیار مهم در عرصه شطرنج، به جای این که یک فصل به آنان اختصاص داده شود به صورت گذرا صحبت شده که البته به این دلیل است که آنها ابداع‌کننده گشایش نبوده‌اند. از این شمار می‌توان به افرادی مثل خوزه راثول کاپابلانکا، امانوئل لاسکر و میخائیل تال اشاره کرد و از برخی خیلی دیر نام برده می‌شود برای نمونه زمانی که گری کاسپارف در دهه ۱۹۸۰ مطرح می‌شود، در عمل پیداکردن و نوآوری در چند حرکت شروع بازی غیر ممکن بود چرا که شطرنج‌بازان پیشین این راه را رفته بودند. بیشتر اسامی در این فصل، از آن‌جا پدید آمده‌اند که شطرنج‌باز، گشایش مربوط را در بازی‌های سطح بالا به کار برده و یا سهمی در شکل‌گیری تئوری شطرنج داشته است و اکثر آن‌ها از قرون هجدهم، نوزدهم و اوایل قرن بیستم هستند، دورانی که خلاقیت در حرکات اول در اوج خود بود. ترتیب فصل‌های کتاب، تا حدی بر حسب توالی تاریخی و براساس نقطه اوج زندگی حرفه‌ای شطرنج‌باز مورد نظر آمده است.

روی لوپز^۱

1.e4	e5
2.♘f3	♘c6
3.♗b5	

روی لوپز، کشیش و اهل اسپانیا بود که در قرن شانزدهم میلادی زندگی می‌کرد. بعضی از بازی‌هایی که ثبت آنها به دوران بسیار قدیم باز می‌گردد متسب به روی لوپز و کسی که مکرر حریف تمرینی او واقع می‌شد یعنی، جیوانی لثوناردو دی بونا^۲ اهل ایتالیا است. آیا به این فکر کرده‌اید که هر بار برای بازی پشت میز می‌نشینید، از طریق شطرنج با افرادی مانند روی لوپز که صدها سال پیش زندگی می‌کرده‌اند رابطه برقرار می‌کنید. پس شما هم اگر حرکات خود را یادداشت کنید، کسانی که هنوز یه‌دنیا نیامده‌اند نیز قادر خواهند بود مدت‌ها پس از نبود شما، بازی‌های شما را ببینند و از استعداد داشتما شگفت‌زده شوند.

جدا از وظایفش به عنوان مرد خدا، روپز یکی از اولین کتاب‌های شطرنج را نوشت. با عنوان «کتاب ابداعات جالب توجه در هنر بازی شطرنج»^۳. او این کتاب را تا حدی به عنوان جوابیه‌ای به کتابی به نام «کتاب یادگیری بازی شطرنج برای مسابقات»^۴ نوشته بود که توسط «پدرو دامیانو»^۵ پرتغالی نیم قرن پیشتر

---

1. Ruy Lopez

به گویش اسپانیایی روی لوپز صحیح است اما در اکثر متون لوپز (گویش انگلیسی) نوشته شده که این جانیز به همان شیوه عمل شده است.

2. Giovanni Leonardo Di Bona

3. Libro de la invencion liberal y arte del juego del axedrez

4. Questo libro e da imparare giocare a scachi et de li partiti

5. Pedro Damiano